

Jeg skal, som sagt, saaledes blot henviser til, hvad der tidligere er anført, og jeg har iøvrigt ikke videre at sige i saa Henseende; dog skal jeg fremføre nogle korte Bemærkninger angaaende det, der blev udtalt af den høitagtede Justitsminister ved Sagens 1ste Behandling. Den høitagtede Justitsminister gjorde da opmærksom paa, at Loven, saaledes som den nu foreligger, ikke længere staaer paa det Standpunkt, at den vil gaae imod den Sætning, at de Geistlige som Statsborgere ligesaa vel som vi Andre ere pligtige til at deeltage lige i denne Byrde og ikke have nogen Ret til at fordre sig fritagne for deres Værnepligt mere end Nogen af os Andre. Den Grundfætning, hvorfra vi gaae ud, er altsaa efter den ærede Ministers Mening anerkjendt i det foreliggende Lovforslag, men naar det er saaledes, forekommer det mig, at hvad der med størst Styrke i forrige Samling blev anført for denne Undtagelse, er faldet bort. Den høitagtede Justitsminister gjorde fremdeles opmærksom paa, at vi ikke tidligere havde opretholdt dette Synspunkt, idet vi, efterat Grundloven er vedtagen, have vedtaget to Værnepligtslove, i hvilke Geistlighedens Fritagelse er opretholdt. Jeg skal dertil bemærke, at Grundlovens Grundfætning er den, at det er enhver vaabenfør Mands Pligt med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar efter de Bestemmelser, der findes i Værnepligtsloven, men denne Grundfætning er heller ikke opretholdt i andre Punkter i de to Værnepligtslove, som vi siden have vedtaget, idet navnlig Stillingsbæfænet gjorde, at Nogle kunde unddrage sig at opfylde deres Værnepligt med deres Person. Forstjellen er altsaa den, at medens den nye Hærslov har fjernet alle disse Undtagelser, er der her Tale om at indføre en ny enkelt Undtagelse, hvorimod alle de andre forblive fjernede, og man kan altsaa, mener jeg, ikke henviser til de Værnepligtslove, der ogsaa havde andre Undtagelser, hvorom her ikke er Tale. Den høitagtede Justitsminister gjorde endvidere gjældende, at Mange skulde mene, „at det strider imod en Geistligs Stilling, at han undergives en menig Soldats Wilkaar under Commando og Befaling af Andre, der ganske vist i mange Henseender ikke ere skil-

tede til at være hans Foresatte“, men gjælder det Samme ikke om mange Andre, som maae opfylde deres Værnepligt? Det kan ikke siges mere overfor den geistlige Soldat end overfor mangfoldige Soldater, der ere komne fra verdenslige Stillinger. Naar Dommere eller maastee meget lærde Folk af forskjellige Videnskabsgrene blive Soldater. (Berg: Ministre!) — ja, det ærede Medlem nævner Ministre, og man kan ogsaa tænke sig, at de skulde være Soldater — skulde man da ikke kunne sige om dem, under hvis Commando de bleve stillede, at disse i mange Henseender ikke ere skiftede til at være deres Foresatte? I den Henseende derimod, hvorom her er Tale, nemlig at de Paagjældende som Soldater stilles under Commando af Under- og Overbefalingsmænd, ere disse visstelig skiftede til at være deres Foresatte; der er Sergenten, Underofficeren — for at jeg skal holde mig til det, hvad der maastee nærmest har ligget for den ærede Ministers Tanke — stillet ligeoverfor den geistlige Embedsmand ganske som overfor Andre, idet han i mange andre Henseender ikke vil være skiftet til at være deres Foresatte. Det er af Staten overdraget ham at udføre et bestemt Over; det udfører han med samme Dygtighed overfor Præsten som overfor andre Statsborgere, og denne Bemærkning af den ærede Minister kan altsaa ikke siges i mindste Maade at forsvare Regeringsudkastets Bestemmelse med Hensyn til Geistlige, da den passer paa Alle. — Der var en af de Bemærkninger, den høitagtede Justitsminister fremkom med, som i særdeleshed overraskede mig. Han gjorde nemlig opmærksom paa, at den Mening, at det ikke skulde være rigtigt at stille Præsterne i Selederne lige med Alle, findes hos den allerstørste Deel af Geistligheden, og at den altsaa ikke kan undlade at udøve sin Indflydelse paa Kirkestyrelsen. Vi vide Alle, at naar der er Tale om at ophæve Privilegier eller Forrettigheder, deles Tanken om det Duffelige deri ikke af dem, der have Privilegierne eller Forrettighederne. Det er stemmende med gammel Erfaring, at Præsterne i deres Almindelighed maae være imod denne Bestemmelse; thi her er Tale om at nægte dem et Privilegium, som de hidtil have havt; men naar